

Plenum

Onsdag 12.3.2025 kl. 14.00—19.29

7. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om skattegottgörelse för vissa stora investeringar som syftar till en klimatneutral ekonomi samt till lag om ändring av 3 § i lagen om Innovationsfinansieringsverket Business Finland och aktiebolaget Business Finland

Regeringens proposition RP 207/2024 rd
Utskottets betänkande FiUB 1/2025 rd

Första behandlingen

Förste vice talman Paula Risikko: Ärende 7 på dagordningen presenteras för första behandling. Till grund för behandlingen ligger finansutskottets betänkande FiUB 1/2025 rd. Nu ska riksdagen besluta om innehållet i lagförslagen. — Allmän debatt. Ledamot Strandman.

Debatt

16.05 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvitystä. Kyseessä on viime kevään budjettiriihessä sovittu merkittävä kasvutoimi, jolla houkutellaan maahamme suuria puhtaan teknologian investointeja, jotka tuovat Suomeen työtä. Tämä on hallitusohjelman keskeinen toimenpide ja tahtotila.

Verohyvityksen tavoitteena on siis lisätä puhtaan siirtymän teollisia investointeja maahamme. Hyvitys on suunnattu yli 50 miljoonan euron investointeihin. Hyvitys kattaa 20 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista enintään 150 miljoonaan euroon per yhtiö. Konserneille on asetettu konsernikohtainen enimmäisraja. Verotuottojen ennakoitavuuden ohella kansallisten investointihyvitysten rajausten taustalla on pyrkimys yksinkertaistaa ja virtaviivaistaa kansallista hakumenettelyä.

Tämän on tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian riippuen EU-komission hyväksynnästä.

Investointihyvityksen kohteena on uusiutuvan energian tuotanto ja varastointi, teollisuusprosessien vähähiilistämiseen ja energiatehokkuuden parantamiseen tähtäävät investoinnit sekä strategiset alat, kuten akkuteollisuus, kriittiset raaka-aineet ja hiilidioksidin talteenotto. Investointihyvityksen ehdoissa on määritelty, että hyvitystä voi hakea vain uusiin hankkeisiin, joiden työt eivät ole alkaneet ennen hakemuksen jättämistä.

Business Finland vastaa hyvitysten myöntämisestä ja valvonnasta, ja hyvitystä saa vähentää yhteisöverosta vuosina 2028—2048. Vuotuinen vähennysoikeus on enintään kymmenen prosenttia kokonaismäärästä. Investointien tai hankkeiden ei tule aiheuttaa merkittävää haittaa ympäristölle tai kestäväälle kehitykselle. Sähköntuotantoinvestoinnit on rajattu pois, samoin verkkosähköllä tuotettua vetyä käyttävät hankkeet.

Punkt i protokollet PR 21/2025 rd

Arvoisa rouva puhemies! Investointien verohyvityksen taloudellisista vaikutuksista on arvioitu, että tästä voi hyötyä 15—30 suurta investointihanketta. Hyvityksen kannustavan vaikutuksen onnistumisen kannalta on perusteltua, että hyvitystä voi saada vain uusille eikä jo aloitetuille hankkeille.

Suomen kilpailuasetelmaa teollisista investoinneista on kohennettava, ja nyt siihen pyritään tällä toimella. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Seppänen.

16.08 Sara Seppänen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tämä valtioiden välinen tukikilpailu näissä teollisissa hankkeissa on merkittävästi kiristynyt, ja Suomenkin on vastattava tähän kilpailuun. Huolimatta erittäin tiukasta taloudellisesta tilanteesta Suomi on nyt rohkeasti lähtenyt luomaan tämän verohyvityksen, jonka tavoitteena on lisätä nimenomaan puhtaan siirtymän teollisia investointeja Suomessa näihin yli 50 miljoonaa euroa oleviin hankkeisiin. Hyvitys kattaisi 20 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista ja enintään 150 miljoonaa euroa per yhtiö.

Tämä on erinomainen asia koko meidän taloudelle, ja koska meillä on näitä puhtaan siirtymän hankkeita, potentiaalia niihin ja vireillä useita sellaisia, niin toivotaan, että tämä verohyvitys nyt lähtee poikimaan sitten niitä varsinaisia käynnistyneitä hankkeita Suomeen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

16.09 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on käsillä periaatteessa erittäin hyvä hanke, mutta se on rajoitettu vain hyvin pienelle joukolle yrityksiä, jotka tähän voisivat päästä. Siinä mielessä tässä hankkeessa, jota pitäisi nyt viedä eteenpäin ja viedään eteenpäin, pitäisi kahta asiaa muuttaa. Tämä 50 miljoonan raja on todella iso, ja sitä pitäisi pudottaa vähintään 25 miljoonaan. Ja sitten toinen ulottuvuus, joka tässä on ongelmana, on se, että tämä koskee nyt vuotta 2025, eli nyt pitäisi nopeasti käydä läpi, miten pystyisimme pidentämään tätä aikaa, jolla saataisiin tätä toteutettua pitemmälle ajalle, eli saisimme näitä yrityksiä oikeasti tähän mukaan.

Me jaamme yhteisen huolen hallituksen kanssa siitä, että investointien merkitys Suomen talouden kehitykselle on iso. Toinen asia, joka tässä on tärkeä, on se, että tämä vihreän siirtymän toteutuminen vaatii merkittäviä investointeja Suomessa ja EU:ssa noin yleisemminkin, jotta voidaan korvata fossiilisia polttoaineita hyödyttäviä prosesseja ja päästään kestävämmälle tasolle ja kestävämmille energialähteille. Siksi sosiaalidemokraatit esittävät, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin vastalause 1 ja päästäisiin sillä tavalla paremmin eteenpäin ja saataisiin lisää hankkeita mukaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

16.11 Timo Suhonen sd: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksellä eduskunnalle laiksi eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä on tavoitteena edistää Suomeen suunniteltavien merkittävien vihreän siirtymän teollisten hankkeiden investointipäätöksiä tarjoamalla merkittävä verotuki, mikäli investointipäätökset tehdään vuoden 2025 loppuun mennessä. Investoinnin menoille asetettu 50 mil-

Punkt i protokollet PR 21/2025 rd

joonan euron alaraja rajaa varsin runsasta verotukea pieneen määrään hankkeita, joiden määrän arvioidaan olevan 15 ja 30 hankkeen välillä. Korkea alaraja jättää tuen ulkopuolelle keskisuuret yritykset ja monet hankkeet sekä vähentää kannusteen vaikutusta talouden kasvuun. Suomen verojärjestelmän soveltuvuus tarkkarajaisen harkinnanvaraisten yritystukien jakamiseen on kyseenalaista.

Yrityssektorin laajasti esittämä vaatimus investointirajan alentamisesta 25 miljoonaan euroon laajentaisi tuen laajemmalle piirille investointeja ja hyvityksen logiikan mukaisesti edistäisi vihreän siirtymän investointihankkeita hallituksen esitystä laajemmin. 50 miljoonaan euroon asetettu kynnys rajaa pois puhdasta siirtymää edistäviä investointihankkeita muun muassa sähkön ja lämmön varastoinnissa.

Arvoisa puhemies! Edellä kuvatun perusteella vastalauseen muutosehdotukset ja vastalauseen lausumaehdotus ovat kannatettavia.

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Lylyn tekemää vastalause-esitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

16.13 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Tarvitsemme pitkän teollisuuspoliittisen katseen vuosien päähän — voisi jopa sanoa, että vuosikymmenten päähän. Tämä esitys on yksi hyvä askel siihen suuntaan, ja ilolla sitä tervehdin. Mutta kuten edellisissä puheenvuoroissa on tuotu esiin, olisi muutama pieni muutos, joita olisi hyvä kannattaa tähän esitykseen.

Hallituksen esityksen investointihyvityksestä ilmastoneutraaliin talouteen tähtääville hankkeille tavoitteena on tuoda merkittäviä vihreän siirtymän investointeja Suomeen. Tavoite on todellakin tärkeä ja kannatettava, sillä siirtymä kestäväan energiantuotantoon ja teollisuusprosesseihin edellyttää mittavia panostuksia. Jaan huolen Suomen talouden kehityksestä ja investointien tarpeesta talouskasvun tukemiseksi. On selvää, että Suomi tarvitsee kilpailukykyisiä keinoja houkutella investointeja Suomeen. Mutta tämä hallituksen esitys vaatisi viilauksia, niin kuin tuossa totesin, tämän tavoitteen varmistamiseksi. Tässä edellä mainitut 50 miljoonan euron investointirajat olisi ehkä hyvä miettiä vähän alemmiksi. Tämä kynnys tarkoittaa käytännössä sitä, että keskisuuret yritykset ja monet tärkeät vihreän siirtymän hankkeet, esimerkiksi sähkön ja lämmön varastointiratkaisut, jäävät monesti tämän tuen ulkopuolelle. Yrityskentältä onkin laajasti esitetty, että investointirajaa tulisi laskea esimerkiksi 25 miljoonaan euroon, jotta hyvitys hyödyttäisi laajempaa joukkoa investointeja ja tukisi paremmin vihreää siirtymää.

Lisäksi hyvityksen myöntämiseen varattu aikaraja on erittäin lyhyt. Investointikannustin olisi käytössä ainoastaan vuoden 25 loppuun, ja hakemukset tulisi jättää jo syksyllä. Koska hankkeitten suunnittelu ja valmistelu ovat aikaa vievää puuhaa, niin tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että hallituksen malli ei kannusta käynnistämään uusia hankkeita vaan toimii lähinnä tukena jo ennestään suunnitelluille investointihankkeille.

Lisäksi kannustin on rajattu vain kapealle joukolle vihreää siirtymää edistäviä hankkeita ja kattaisi esityksen mukaan enimmillään noin 15—30 hanketta kuluvan vuoden aikana. Tämän vuoksi investointitukivälineen voimassaoloaika olisi hyvä jatkaa. Koska tähän vaikuttavat myös EU:n säännöt, olisi hallituksen aktiivisesti vaikutettava myös EU:n tuleviin valtiontukisääntöjen poikkeuksiin varmistaakseen, että ne palvelevat mahdollisimman hyvin myös Suomen teollisuuden tarpeita lähitulevaisuudessa.

Punkt i protokollet PR 21/2025 rd

On myös huolestuttavaa, että hallitus tekee tässä esityksessä sitoumuksia, jotka sitovat julkista taloutta useille tuleville vaalikausille. Vaikka tuossa peräsin sitä pitkää teollisuuspoliittista katsetta, niin pieni sudenkuoppa siinä on. Hyvityksen kustannusten arvioidaan olevan vuosittain 90—230 miljoonaa euroa, ja suurin osa menoista ajoittuu ensimmäiselle vuosikymmenelle vuodesta 28 alkaen. Talouspoliittisesti ei ole kestävää tehdä näin pitkäkestoisia sitoumuksia ilman laajempaa keskustelua niiden vaikutuksista tulevien hallituksen päätöksentekoihin.

Vihreän siirtymän tukeminen verotuksen keinoin on perusteltua, mutta se ei saa kuitenkaan johtaa hallitsemattomaan yritystukien kasvuun. On välttämätöntä tarkastella kriittisesti fossiilisia polttoaineita suosivia tukia ja kohdistaa resurssit tehokkaasti tulevaisuuden kestäväan talouskasvuun, ja tämä on kyllä hyvä askel siihen suuntaan. Uuden yritystuen käyttöönoton yhteydessä onkin perusteltua arvioida, miten nykyisiä, talouden uudistumista tukemattomia yritystukia voitaisiin tarkastella uudella tavalla ja kohdentaa esimerkiksi nimenomaan tulevaisuuden vihreään teollisuuteen.

Arvoisa puhemies! Investointihyvityksen vaikutuksia tulisi laajentaa tukemaan myös keskisuuria yrityksiä ja muita vihreän siirtymän kannalta kriittisiä hankkeita. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Valkonen.

16.17 Ville Valkonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Ympäristövastuu ja talouskasvu ovat yhdistettävissä. Tämä investointihyvitys on hyvä esimerkki siitä, että samalla houkuttellaan Suomeen työllisyyttä ja talouskasvua lisääviä investointeja ja kannetaan omalta osaltamme ilmastovastuuta.

Tämän hyvityksen käsittelyn aikana pääkritiikki on kohdistunut kokoluokkaan, ja se on hieman kummallista argumentointia siitä syystä, että tämän koko investointihyvityksen tarkoituskin on nimenomaan houkuttaa Suomeen suuria puhtaan teollisuuden siirtymän investointeja, ei olla kaikenkattava yhteisöveroalennus jollekin tietylle toimialalle tai jokinlaiseen tiettyyn toimintaan. Sekin tietysti saattaisi olla joissain olosuhteissa järkevää, mutta mitä kattavampi hyvitys tehtäisiin, mitä pienemmille hankkeille, sitä enemmän luonnollisesti myöskin verotuottovaikutus kasvaisi. Tällä investointihyvityksellä on tähdätty juuri senkaltaisten investointien houkutteluun, jotka saattavat mennä myöskin meidän kilpailijamaihimme. Eli puhutaan siinä tapauksessa hyvin suurista kansainvälisen luokan teollisista investoinneista. Ja kun hallitus on valinnut perustellusti 50 miljoonaa kokorajaksi, niin voidaan varmistua, että vaikutukset valtiontalouteen jäävät kuitenkin hallittaviksi ja kuitenkin saadaan aikaan myöskin selvää vaikutusta puhtaaseen teolliseen siirtymään, jota kipeästi Suomessa tarvitaan.

Tämä koko investointikannustin perustuu EU:n kriisi- ja siirtymäpuitteisiin, eli täysin vapaata kansallista harkintaa ei ole voitu tehdä, ja komissio on tämän myöskin hyväksynyt notifikaatiossa. On oikein paikallaan harkita tämänkaltaisen tai mahdollisesti jopa ihan suoraan tämän hyvityksen jatkoa, mikäli EU mahdollistaa sen, mutta tällä hetkellä vielä ei ole tiedossa, tuleeko EU:lta jatkoaikaa näille siirtymä- ja kriisipuitteille. Mutta ehdottomasti siinä vaiheessa kannattaa asiaa harkita, ja se nousi myös jaoston käsittelyssä esille.

Kaiken kaikkiaan on hienoa, että tällainen kohtuullisen luovakin työkalu on meidän verojärjestelmään nyt otettu käyttöön. Tätä kannattaa varmaan jatkossakin käyttää viitekehystenä erilaisille kannustinmalleille. Verohyvityksessähän on se hyvä puoli, että se kohdistuu silloin ainoastaan voitolliseen toimintaan. Toisin kuin suorat tuet, jotka saattavat va-

Punkt i protokollet PR 21/2025 rd

lua myöskin kilpailukyvyttömille hankkeille, yhteisöveroalennukset varmistavat sen, että hanke on taloudellisesti järkevä ja kannattava, koska se realisoituu vasta sitten pitkän ajan kuluessa, kun hanke tuottaa jo voittoa.

Olen oikein tyytyväinen, että saimme tämän verojaostossa ja valtiovarainvaliokunnassa ripeästi käsiteltyä. Tässä jää nyt aika lyhyt aika hankkeiden käsittelylle ja tuen myöntämiselle, mutta toimiala on ollut etupainotteisesti liikkeellä, ja varmasti saamme tämän kannustimen kautta potkua sekä talouskasvuun että sitten puhtaaseen teolliseen siirtymään. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola.

16.21 Janne Jukkola kok: Arvoisa rouva puhemies! Maailmalla käydään tällä hetkellä kovaa kilpailua teollisista investoinneista. Saksassa, Ranskassa ja Yhdysvalloissa valtio tukee yrityksiä merkittävillä kannustimilla, ja jos me haluamme pysyä mukana tässä kilpailussa, meidän on tehtävä omat ratkaisumme. Tänään käsiteltävä verohyvitys on nimenomaan oikea askel tähän suuntaan.

Oppositioista on esitetty vastalauseita, joissa vaaditaan esimerkiksi hyvityskelpoisten investointien rajaa alemmaksi. On kuitenkin ymmärrettävä, että tämä verohyvitys on suunnattu uusiin ja merkittäviin teollisiin hankkeisiin. Pienemmille investoinneille meillä on jo olemassa erilaisia tukimuotoja, kuten Finnvera ja Business Finlandia... [Puhujan mikrofoni sulkeutuu]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt on mikrofoni pois päältä. — No niin, nyt taas kuuluu. Kiitos.

Kiitos. — Tämä verohyvitysuudistus on ennen kaikkea työväline suurten teollisten investointien houkuttelemiseksi Suomeen. Jos haluamme kilpailla miljardiluokan hankkeista kansainvälisesti, meidän täytyy tarjota yrityksille houkutteleva ympäristö tulla tänne.

Arvoisa rouva puhemies! Puhtaan siirtymän investoinnit ovat yksi Suomen suurimmista mahdollisuuksista tällä vuosikymmenellä. Tiedämme, että suunnitteilla on lähes 300 miljardin euron edestä puhtaan siirtymän hankkeita. Meidän ei pitäisi tehdä tästä vaikeampaa kuin mitä se jo on. Siksi vihreiden vaatimat lisäbyrokratiat ja selvitykset ovat turhia. Jokainen Suomessa tehtävä investointi noudattaa jo valmiiksi tiukkoja ympäristövaatimuksia, ja ylimääräinen sääntely ei edistä mitään, vaan se pitkittää päätöksiä ja vie hankkeita muualle.

Uudistus ei ole suora tukimalli vaan verokannustin. Se tarkoittaa sitä, että yritys saa hyvityksen vain, jos investointi osoittautuu kannattavaksi ja tuottaa voittoa. Tämä on kustannustehokas tapa tukea teollisia hankkeita ilman, että julkista rahaa jaetaan riskialttiisiin projekteihin. Tämä on juuri sitä markkinaehtoista elinkeinopolitiikkaa, jota Suomi tarvitsee, kannustimia kasvuun ilman loputonta tukien jakamista. Tässä on Suomen mahdollisuus nousta teollisten investointien kärkimaaksi. Se tuo työtä, talouskasvua ja uusia innovaatioita. Emme voi jäädä katsomaan sivusta, kun muut maat rakentavat tulevaisuuttaan. Meidän on oltava mukana kilpailussa ja varmistettava, että olemme kilpailukykyinen ja enustettava toimintaympäristö. Suuret hankkeet syntyvät siellä, missä ne kohtaavat suotuisat olosuhteet. Meidän tehtävämme on tehdä Suomesta juuri sellainen maa. Suurten investointien verohyvitys on konkreettinen askel siihen suuntaan, että tämä uudistus vahvistaa Suomen kilpailukykyä pitkällä aikavälillä ja kertoo kansainvälisille toimijoille, että Suomi

Punkt i protokollet PR 21/2025 rd

on hyvä paikka investoida ja kasvaa. Nyt on aika tehdä Suomesta tulevaisuuden rakentaja.
— Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mehtälä.

16.26 Timo Mehtälä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Maamme suurimmat ongelmat ovat matala syntyvyys, velkaantuminen ja talouskasvun puute. Nyt käsittelemme lakiesitystä investointiverohyvityksestä, ja tämä on asia, jolla voimme korjata kahta viimeksi mainittua ongelmaa, siis talouskasvua ja velkaantumista. Hallitus on siis nyt päättämässä, että se sallii investointiverohyvityksen yli 50 miljoonan euron investointeihin, mikä tarkoittaa sitä, että vain suurimmat yritykset pääsevät hyötymään siitä.

Arvoisa rouva puhemies! Kysyin hallitukselta jo syksyllä lähete keskustelussa ja kysyn taas: miksi pienempien yritysten investoinnit eivät kelpaa?

Me esitämme, että raja lasketaan miljoonaan euroon, jotta myös pienet ja keskisuuret yritykset voivat tehdä kasvua tukevia investointeja. Perustan tämän väittämän, edustaja Valkonen, siihen, että Euroopan unionin suurimmat maat Saksa ja Ranska sekä Tanska Pohjoismaana noudattavat rajassa yhtä miljoonaa euroa, Saksa jopa 500 000:ta euroa pienille yrityksille.

Samoin esitämme, että itäisessä Suomessa tämä hyvytys olisi korkeampi, koska vielä kipeämmin siellä tarvitaan työpaikkoja. Samoin tekevät Ranska ja Saksa: ne alueellisesti tukevat vielä voimakkaammin niitä alueita, missä on tarvetta työpaikkoja luoda. Suomessa tarvitaan nyt kipeästi uusia investointeja eri puolille maata, ei pelkästään muutamia jättihankkeita.

Arvoisa rouva puhemies! Minun täytyy näin yrittäjänä sanoa, että olen ollut yllättynyt muutamista hallituksen päätöksistä koskien pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Arvonlisäveron korotukset, kotitalousvähennyksen leikkaus ja kulutusveron kiristys ovat osuneet juuri niihin yrityksiin, jotka työllistävät Suomessa eniten. Alle kymmenen hengen yrityksiä meillä on 93 prosenttia, ja jos lasketaan maa- ja metsätalous ja kalatalous mukaan, 96 prosenttia, ja nyt te kohdistatte investointituet vain suurille toimijoille. Keskusta ei hyväksy tätä. Nyt tarvitaan koko maata ja kaikenkokoisia yrityksiä hyödyttävä päätös. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lintilä.

16.29 Mika Lintilä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan on aika helppo jatkaa tuosta edustaja Mehtälän puheenvuorosta, ja viitaten kunnioitetun verojaoston puheenjohtaja Valkosen puheenvuoroon kyllähän kysymys tässä on nimenomaan se, että keskusta haluaisi tämän myös pk-yrityksille ja hallitus on valinnut linjan, että tämä tulee vain suurille yrityksille. Tässä on selkeä arvovalintaero.

Suurimpana ongelmana minä näen tällä hetkellä sen, että meidän pk-sektori ei investoi, ja tämä on yksi sellainen tekijä, joka tulee vastaan. Totta kai meidän tulee hakea niitä isoja investointejakin, totta kai tulee, mutta täytyy sanoa, että tässä muodossa kuin tämä nyt sitten ulos tuli, voi sanoa, vihdoinkin ja viimein — osahan siitä tulee siitä, että se kierros Brysselissä kesti oman aikansa — ei tästä mikään hopeanuoli investointeihin tule.

Tässä on muutamia erittäin haasteellisia tilanteita, ja ei vähiten aika. Me ollaan tällä hetkellä suunnilleen maaliskuun puolessavälissä, ja tämä laki on ulkona huhtikuun alussa. Sen jälkeen hakemukset pitää tehdä Business Finlandille, joka ottaa ne käsittelyyn, ja hei-

Punkt i protokollet PR 21/2025 rd

dän pitäisi saada ne suunnilleen elokuun aikana käsiteltä — ottaen huomioon, että Business Finland on tällä hetkellä tukossa jo muutenkin. Kritiikki on itse asiassa aika kovaa jo sinne puolelle. Mutta tämä aikaan liittyvä ongelma on ihan selkeä.

Esimerkiksi sen määrittely Business Finlandilla, olisiko investointi toteutunut ilman tätä hyvitystä, antaa aika paljon liikkumatilaa kyllä sitten arvioinninkin puolelle, tai laitetaan heidät kyllä kovaan vastuuseen siitä. Välttämättä en kyllä näitä kaikkia kriteereitäkään os-

ta. Siihen huoleen, että tällä olisi vaikutuksia nyt kansantaloudellisesti: Tässähän tulevat käytännössä ensimmäiset maksuun vuonna 28, koska tähän tulee käytännössä poistojen kautta. VM:n ennuste on, että näitä olisi 15—30 kappaletta. Minun oma ennusteeni on, että näitä on 5—10 kappaletta. Te ette löydä tässä valmiusasteessa olevia yli 50 miljoonan hankkeita ja huom. laitospohjaisia — se olisi eri asia, jos tämä olisi laitettu konserniasteelle, mutta tämä on laitospohjainen — näin lyhyellä aikavälillä. Se, jos laitetaan jatkoajkoja, voi tietysti muuttaa tilannetta.

Eilen olin Tanskassa, ja Tanskassa raja on kymmenen miljoonaa kruunua eli tuommoisen 1,3 miljoonaa euroa. Saksassa se on vaihteleva, alhaisimmat taitavat olla 500 000, riippuen vähän investointityylistä. Eli kyllä näitä huomattavasti pienemmällä on muualla tehty. Tämä meidän 50 miljoonaa on sitten ihan kärkipäätä, ja sillä tullaan kyllä aktiivisesti sitten siirtämään syrjään. Voidaan sanoa, että meillä on muita malleja, Finnvera ynnä muita. Ne ovat rahoituksia. Ne ovat rahoituksia, tämä on verovähennys, investointivähennys, eli tämä tyyli on erilainen. Kannatan kokonaisuutta siinä, mutta nimenomaan pohtien sen pelkästään suurten investointien avustamiseen. Isoon kansainväliseen kilpailuun tästä voi olla, mutta ei tällä mitään investointipiikkiä Suomeen saada aikaiseksi.

Monissa maissa käytetään tätä myös alueellisesti, ja keskusta on tehnyt tähän esitykseen kaksi omaa muutosesitystä. Eli me lähdetään meidän vastalauseesta siitä, että tämä investointiraja olisi miljoona euroa, eli se tulisi hyödyttämään silloin pk-sektoria. Toisekseen siihen tehtäisiin aluepoliittinen painotus. Eli kun tässä salissa on paljon puhuttu Itä-Suomen huomioimisesta erilaisissa tilanteissa, niin kun tämä vähennys tulee olemaan se 20 prosenttia, niin itäiseen Suomeen tämä vähennysprosentti olisi korotettu eli 30 prosenttia.

Eli nämä kaksi muutosta ovat siellä keskustan vastalauseessa, ja esitän käsittelyn pohjaksi keskustan vastalauseetta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

16.34 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kiitän edustaja Lintilää erinomaisesta puheenvuorosta, ja samalla kannatan hänen äsken tekemiään esityksiä. Erittäin perusteltu esitys ja erittäin hyvä perustelupuheenvuoro.

Tämä ilmastoneutraalin investoinnin verohyvitys ajatuksena on kaunis, suorastaan keuhuttava, mutta kun sitten hieman perehtyy tähän esityksen sisältöön, niin ei se niin kaunis olekaan. Tämä korkea ylärajahan tietenkin karkottaa ne pienet investoinnit pois, ja kannattaa muistaa kaikkien Suomen kansanedustajien, että todellisuudessa ne uudet työpaikat syntyvät pk-yrityksiin, pieniin ja keski-suuriin yrityksiin. Isoihin investointeihin tulevat työpaikat ovat yleensä kovin vähäisiä, ja paremminkin tänä päivänä voi melkein luvata, että suuret yritykset vähentävät työvoimaa, että ne automatisaatiolla tai lähtemällä maasta kokonaan pois vähentävät työvoimaa.

Punkt i protokollet PR 21/2025 rd

Todellakin keskusta haluaa tämän verohyvityksen kohdentuvan miljoonasta eurosta ylöspäin, miljoona euroa alarajana. Se, että se tulee pienille ja keskisuurille yrityksille, auttaa juuri siihen, että työllisyys paranee juuri siellä, missä pitää ja missä työpaikkoja oikeasti syntyy. Tämä on ihan tilastollinen tosiasia, jonka löydätte vaikka Suomen Yrittäjien sivuilta. Siellä ovat ne työpaikat, niin kuin tiedämme.

Sitten mitä tulee tähän ilmastoneutraaliuteen: Tämä itse esitys on hyvä, niin kuin sanoin, mutta tarkastelu tähän ilmastoneutraaliuteen minun mielestäni pitäisi ottaa rehellisemmin esille. Minun mielestäni tämä Suomen suunta, mitä me tällä hetkellä teemme koko ajan tämän ilmastoneutraaliuden ja ilmastohumpan takia, on menossa aivan väärään suuntaan. Meillä on erittäin väärät luvut päästökaupassa, mikä aiheuttaa meille miljardien kustannukset, ja kun katsoo tällä hetkellä esimerkiksi energian hintaa, mitä se on, niin huomenna 30 sentissä kilowattitunnilta liikkuu sähkön hinta. Joku sanoo, että Olkiluoto kolmonen on huollossa, ja totta kai se on, mutta kun sitten näitä datakeskuksia eli palvelinkeskuksia rakennetaan Suomeen, niin nämä suuret kansainväliset yhtiöt, kuten Google, ovat varanneet näitä tontteja ja investoivat suuriin datakeskuksiin ja yksi keskus tarvitsee 10 000 kilowatin jatkuvan tasaisen virran, että se homma onnistuu. Kun niitä tulee riittävän paljon, niin meidän Suomen koko sähköntuotannosta menee iso osa näihin palvelinkeskuksiin, ja kun palvelinkeskuksien omistajat ja rakentajat ovat tehneet sopimuksen sähköntoimittajien kanssa, että he tarvitsevat varman, tasaisen virran, niin sitä ei voi tietenkään tehdä tuulivoimalla eikä aurinkovoimalla. Se datakeskus tarvitsee jatkuvan tasaisen virran, jossa on tasainen taajuus ja tasainen jännite, eli se ei voi tulla millään näillä nykyajan tuulimyllyillä eikä aurinkokennoilla tietenkään. Tämän takia olemme menossa semmoiseen suuntaan, että sitten kun nämä isot, tasaiset virrat on myyty jo etukäteen kymmeniksi vuosiksi eteenpäin ja tavallinen suomalainen veronmaksaja, perheenäiti tai eläkeläinen, tarvitsee sähköä, niin hän joutuu maksamaan valtavan kalliista sähköstä, joka monesti tulee Nord Poolista, joka nostaa sen sähkön keskihinnan aivan sietämättömälle tasolle, niin kuin nyt on jo tehnyt. Ei tämä ilmastohumppa nyt niin voi mennä, että tästä tulee suomalaisen yhteiskunnan ja suomalaisten ihmisten konkurssin käynnistävä menettely. Kyllä pitää olla rehellinen siitä, mihin tämä tilanne johtaa.

Meidän on yhä enemmän panostettava siihen, että tuemme suomalaista, oman kotimaisen energian rakentamista ja pyrimme siihen, että ne energiat, mitä olemme tähän maahan rakentaneet, ovat pääasiassa suomalaisten käytössä ja suomalaisten yritysten käytössä. Tiedätte vallan hyvin, paremmin kuin minä, arvoisa rouva puhemies, että kun joku Google tekee tänne valtavan palvelinkeskuksen, siellä on töissä ehkä sata ihmistä — en tiedä tarkalleen, mutta olen ollut kuulevinani, että noin 100—200 ihmistä siellä on töissä. Se palkkavero tietysti sitten tulee siihen kotikuntaan, missä nämä työntekijät asuvat, ja kiinteistövero menee siihen kuntaan, missä tämä kyseinen halli on, mutta sitten jos jotain tuottoa siltä firmalta tulee, niin voitte olla aivan varmoja, että näissä ylikansallisissa yhtiöissä on semmoinen juristiarmeija, joka pystyy erilaisilla yritysjärjestelyillä homman hoitamaan niin, että siitä ei paljon Suomeen hyötyä jää. Ja mikä kaikista pahinta suomalaisille yrityksille: sähkön hinta nousee. Jo viime talvena meillä oli tilanne tässä maassa sellainen, että muun muassa sahoja seisoi sen tautta, kun ei voinut enää sahata puuta lankuiksi eikä laudoiksi, koska sähkö oli niin tavattoman kallista. Sama koski maataloutta: sähkön hinta oli niin kallista, että kun kävin eräällä tilalla muutamana pakkaspäivänä viime talvena, niin talon isäntä sanoi hyvin, että muutenhan mielellään hän menee lehtiä lypsämään ja karjaa

Punkt i protokollet PR 21/2025 rd

hoitamaan, mutta tänäpä nä ne tuotot, mitä navetasta ulos saa, menevät sähkölaskuun kaikki, eivätkä riitäkään.

Tämä realismi ilmastopolitiikassa on täysin häveissä. Me juoksemme vain yhden niin sanotun totuuden perässä, joka ei pidä paikkaansa. Päästökauppaluvut on oikaistava, kotimainen energia kunniaan, ja nimenomaan kun turve palautetaan kotimaiseksi polttoaineeksi, niin saamme CHP-sähköäkin, josta on muuten 3 000 megaa pahimpina päivinä poistunut. Jos tällä linjalla jatkamme, Suomi köyhtyy, ja sitä, mitä sen jälkeen tapahtuu, en uskalla ruveta edes kuvailemaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö.

16.40 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Myös vihreät näkevät tarpeellisina erilaiset kannustimet ilmastoneutraaliin talouteen tähtääviin investointeihin, sillä lisätoimia todella tarvitaan päästövähennysten kiihdyttämiseksi. Vaikka päästökaupasektorin päästöt ovat vähentyneet merkittävästi viimeisten vuosien aikana, niin keskeiset epävarmuudet liittyvät erityisesti suurten teollisten investointien toteutumiseen. Vihreän siirtymän edistäminen on keskeistä paitsi luonto- ja ilmastotavoitteiden myös talouden näkökulmasta.

No, vaikka suhtaudumme hallituksen esitykseen lähtökohtaisesti myönteisesti, niin sen yksityiskohtiin liittyy kyllä joitain ongelmia. Tämä kireä määräaika vähentää mahdollisuuksia hyödyntää hyvitystä ja suosii sellaisia hankkeita, joiden suunnittelu on jo pitkällä, sen sijaan, että tuki olisi aidosti kannustava. Tämän liian kireän aikataulun ei tule myöskään vaikuttaa esimerkiksi ympäristövaikutusten huolelliseen arviointiin.

Myöskin tuen kriteereissä on haasteita. Tukea ei tulisi myöntää hankkeille, jotka eivät edistä pitkäjänteisesti työtä kohti ilmastolain tavoitteiden saavuttamista. Esimerkiksi bioenergian mahdolliseen lisäkäyttöön kohdistuvien tukien kohdalla on syytä tarkastella vaikutusta maankäyttösektorin nielun tilaan, sillä maankäyttösektorin nielun pieneneminen vaikeuttaa edelleen meidän päästötavoitteiden saavuttamista. Tähän liittyen tullaan toisessa käsittelyssä esittämään eduskunnan hyväksyttäväksi lausumaa.

Jos näitä vihreää siirtymää edistävien investointien valtiontukihelpotuksia jatketaan EU:ssa vuoden 2025 jälkeen, kuten voidaan pitää todennäköisenä, niin Suomessa tulee arvioida tarkkaan tämän tuen vaikuttavuudesta saatuja kokemuksia, esimerkiksi liittyen siihen, minkä suuruisiin hankkeisiin tuet kannattaa kohdistaa. Tätä nyt esitettyä 50 miljoonan euron hankekohtaista alarajaa on useissa asiantuntijalausunnoissa pidetty liian korkeana. On siis varsinkin jatkoa ajatellen syytä harkita, tulisiko sen tuen euromääräisen alarajan olla matalampi ja konsernikohtainen eikä hankekohtainen.

Tämän verotuen tehokkuutta tukimuotona on asiantuntijalausunnoissa myös kyseenalaistettu. Suoria tukia olisi helpompaa kohdentaa vihreän siirtymän kannalta vaikuttavimpiin hankkeisiin, minkä lisäksi niiden fiskaalinen vaikutus olisi kenties paremmin hallittavissa.

Suuremmat muutokset tähän tuki-instrumenttiin vaatisivat kuitenkin uutta hyväksyntää EU-komissiolta, mikä on tämä aikataulu huomioon ottaen lievästi sanottuna haasteellista, ja tämä on se syy, minkä takia vihreät eivät ole esittäneet pykälämuutoksia tässä vaiheessa. Toivotaan, että tämä tuki kuitenkin etenee näistä kysymysmerkeistä huolimatta.

EU tekee kuitenkin todennäköisesti tulevaisuudessa päätöksiä valtiontukia koskevien poikkeussääntöjen jatkosta, ja mikäli näin tapahtuu, niin hallituksen tulee kehittää näitä vihreän siirtymän investointitukia edellä kuvatuin periaattein. Näihin suunnitteilla oleviin

Punkt i protokollet PR 21/2025 rd

valtioneuvoston päätöksiin pitäisi pystyä vaikuttamaan niin, että niiden lähtökohta on teknologianeutraalius ja se, että ne eivät entisestään voimista EU:n jäsenmaiden välistä valtiontukikilpailua. Se ei ole nimittäin Suomen kaltaisen pienen maan etu. Lisäksi tavoitteena tulisi olla Suomen kannalta keskeisten investointimahdollisuuksien sekä muiden Suomen talouden kestävästä kasvusta edistävien näkökohtien huomioiminen EU:n linjauksissa. Erityisesti olisi hyvä kiinnittää huomiota siihen, että esimerkiksi nämä nykyiset kriisi- ja siirtymäpuitteiden valtiontukihelpotukset eivät kata investointeja hiilidioksidin talteenottoon tai vaikkapa ruokaketjun vähähiilistämiseen tai sitä edistäviin hankkeisiin. Eli siinä vähän kehitysehdotuksia hallituksen jatkotyötä varten.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja vielä edustaja Hoskonen.

16.44 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Vielä lyhyesti näistä hiilinieluisista, mistä edustaja Hyrkkö äsken puhui. Tuntui, että ne tiedot ovat jopa lähellä oikeita, mutta kun katsoo vähän syvemmälle tätä asiaa, niin tämä hiilinieluhomma ja tämä maankäyttösektorin hiilinielu ovat niin totaalisesti sekaisin kuin olla ja voi. Jos me niiden perusteella lähdemme Suomea kehittämään ja näitä investointitukia maksamaan, niin sitten ollaan yhä syvemmällä suossa, ja sieltä ei sitten enää päästä pois.

Katsokaapa vaikka huomioita sähkön hintoja, jos ette puhettani usko. On totta, että Olkiluoto kolmonen seisoo tällä hetkellä, mutta se käytännössä tarkoittaa sitä, että sähkön hinta on demonstroituna tähän päivään se, mitä tarkoittaa, kun niitä datakeskuksia tänne rakennetaan ja ne ostavat verkosta pois sen tasaisen virran, mitä tarvitaan kotimaisen talouselämän pyörittämiseen. Jos Google tulee tänne yhä suuremmalla voimalla, arvoisa edustaja Hyrkkö, niin homman on niin, että se ei varmasti tähän maahan jätä yhtään penniä ylimääristä, vaan siellä on sellainen juristiarmeija, että jokainen dollari tai euro, millä mittarilla ne tulojaan mittaavat, lähtee tästä maasta pois. Tämä kannattaa muistaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö.

16.45 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Hoskonen puhuu varsin kriittisesti näistä datakeskushankkeista, ja on ihan totta, että niihin liittyen onkin hyvä olla kriittinen. On toisaalta hyvä, että on asetettu velvoitteita näille datakeskuksille, jotta sieltä sitä hukkalämpöä, mitä tulee, sitten päästään hyödyntämään. Mutta jos en ihan väärin muista, ja ehkä voi joku kollega täältä vahvistaa, niin valiokunnan käsittelyssä vasemmistoliitto taisi tehdä esityksen siitä, että näitä datakeskuksia suljettaisiin tämän tuen ulkopuolelle. Muistelen kuitenkin, että edustaja Hoskonen taisi tätä ehdotusta vastaan siellä äänestää.

Riksdagen avslutade den allmänna debatten och avbröt behandlingen av ärendet.